

Waar nieuw en oud raken

Een pleidooi
voor houdbare
moderniteit
in architectuur

1 Het Moderne Project 18

Kind van de moderniteitstraditie 21

Kijken in het heelal 22

Een dialectisch lustoord 26

Het Teylers Museum in Haarlem 33

*Een prijsvraag met gevolgen | Het Moderne Project: van groep tot individu |
Luisteren naar het gebouw | De opgave | Het ontwerp | Een architectendilemma*

De rol van 'het constant nieuwe' 54

Sanatorium Zonnestraal in Hilversum 59

*Een ellenlange aanloop | De oorsprong | Het sanatorium |
Moderniteitsideeën | Van sanatorium naar ziekenhuis | Conserveringsdilemma's |
Op het scherp van de snede | Managementplan, ruimtelijk plan en convenant*

Zoeken naar antwoorden 89

Van de twintiger naar de zeventiger jaren | Van postmodernisme naar nu

Dialoog tussen nieuw en oud 95

*Drie soorten modernismen | Innovatie en herinnering | Fragmentatie en verbinding |
Grote en kleine schaal | Meer en minder | Globaal en lokaal | Lange en korte termijn*

DOCOMOMO 102

Uitbreiding van Museum de Fundatie in Zwolle 109

Een opbouw

2 Houdbare architectuur 124

De drie pijlers van Vitruvius 127

Doelmatigheid 132

De ondergrondse faculteit voor Dans en Theater, Artez Hogeschool in Arnhem 134

Psychologie van de natte grond | Arnheems Diep | Het constructieve ontwerp | Reacties

Schoonheid 150

Het voormalige Sophia ziekenhuis in Zwolle 153

Jan Gerko Wiebenga | Schoonheid: schakel tussen rede en gevoel |

Van ziekenhuis tot Hogeschool voor de Kunsten | Een hommage aan Wiebenga

Duurzaamheid 167

Verblijfsgebouw voor White Fathers in Dar es Salaam 168

'Maak even een schetsje' | Tanzania rond 1980 | Het ontwerp | Materiaalkeuze | Uitvoering

Houdbare moderniteit in de architectuur 179

'Niets is onsterfelijk wat door sterfelijken is gemaakt' 187

De Barth Lijstenfabriek Boxtel 196

Paviljoen Museum Boijmans Van Beuningen in Rotterdam 200

*Hendrik-Jan van Beuningen | Het ontwerp | De glazen zaal | Wim Crowwel |
Tragische transformatie*

Het Maastheater in Rotterdam 210

*Een gapende mond | Drie jaar intermezzo | Venetië aan de Maas |
Sociale identiteit en herbestemming*

Besloten prijsvraag voor het nieuwe Rijksmuseum in Amsterdam 220

*Een woord vooraf | Waar komt de hoofdentree? | Herwaardering van de
negentiende-eeuwse kwaliteiten | Versterking van historische lagen |
De openbare atria | Exposeren*

De wintertuin van de Hortus Botanicus in Leiden 234

*Oase in de oude binnenstad | Geschiedenis van de Hortus | Luisteren naar de Hortus |
Het buitengewone van het gewone*

Supervisie van de Luchthaven Schiphol 1996-2008 240

De Verkadefabriek in 's-Hertogenbosch 248

*Een nieuw cultureel concept | Zoektocht naar een plek |
Het koppelen van vervlogen en nieuwe ambities | Het ontwerp*

**Besloten prijsvraag voor de uitbreiding van het Stedelijk Museum
in Amsterdam** 261

Het concept | Oudbouw | Nieuwbouw | Kunstlicht en daglicht

De Nederlandse ambassade in Bangkok 268

Een korte geschiedenis | Het ontwerp | De uitvoering

Supervisie Hart van Zuid in Hengelo 280

*Onstuimige groei | Het convenant Hart van Zuid | Luisteren naar het Storkterrein |
Procedure afspraken | Ervaringen met het convenant*

Begraafplaats De Nieuwe Ooster in Amsterdam 287

*Een indrukwekkende begraafplaats | Uitgangspunten |
'Hang on to your hopes my friend' | Bebouwing rond de aula*

Prestatiebeheersing van gebouwen 301

Snellere veroudering dan nodig is | Ruimte en omhulling | Vraag en aanbod | Prestatie-eisen | Het gebouw, dat wil zeggen: het functionele en het technische systeem | Geleverde prestaties | Invloed van de tijd op de prestaties | De levenscyclus van een gebouw | Soorten levensduur | Kwaliteit | Gedrag | Gedragsbeïnvloeding | Ingreepmogelijkheden na de uitvoering | Veranderbaarheid van het technische systeem | Veranderingsbehoefte van het technische systeem | Levenscyclus kosten en baten | Prestatieborging | Gedragsvoorspelling van bouwdelen | Prestatiebeheersing | Nawoord

Hergebruik 322

Woordgebruik | De toekomstwaarde van het verleden | Historische lagen

De renovatie van het Singer Museum in Laren 326

Restauratie van twintigste-eeuws erfgoed 333

Panta Rei | Waarom bewaren | Wat bewaren? | Welke gebouwen bewaren? | Formele richtlijnen voor conservering | Wat is het oorspronkelijke? | Historische lagen bewaren? | Bouwhistorisch onderzoek | Conserveren of reconstrueren? | Het oorspronkelijke object en de eisen van vandaag | De beschermde stad

Een aanpak voor de keuze van een restauratie-ingreep 349

Inleiding | Gebouwanalyse | Verschillende ingreepniveaus | Samenstelling van een ingreepniveau | Beoordeling per ingreepniveau | Weging van een ingreepniveau | Keuze van het ingreepniveau

Restauratie van de Academie voor de Kunsten in Arnhem van Gerrit Rietveld 355

Restauratieoverwegingen bij een gebouw waar minder meer is | Pragmatische oplossingen

Wij is meer dan jij en ik 375

*De creatieve stad | Een pan vol spiegeleieren | Thuis bij een wereldburger |
Herkenning en herinnering | Identiteit | 'Het Hollandse geheim' |
Het geheugen van de stad*

Het gerechtsgebouw in Haarlem 386

*Een keurslijf | Luisteren naar het geheugen van de stad |
Een gerechtsgebouw 'nieuwe stijl' | Vrouwe Justitia | Publieksingang en binnenhof |
De buitenkant als een collage | Het krachtenspel bij de transformatie van een binnenstad*

Het Museumkwartier in 's-Hertogenbosch 403

Touwtrekken | Publieke oase

Het nieuwe Fries Museum in Leeuwarden 415

*Een telefoontje | De wil van Abe | Wat een legaat teweeg kan brengen |
Museum naar het Zaailand | Luisteren naar het Zaailand | Een nieuw museum |
Het nieuwe Fries Museum | De nieuwe woonkamer van Leeuwarden*

6 **Hoe verder?** 440

De beëindiger begroet de beginner 443

De toekomst van het Moderne Project 446

Bijlagen 450

Noten 453

Projectgegevens 457

Medewerkers 1976-2013 460

Prijzen, etcetera 460

Index 461

Fotoverantwoording 463